

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносити: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокое число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНИ

Християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудни. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовского ч. 15, II.
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовского в пасажі
Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на
попередню засторогу.

Рекламациі лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповіст
звичайні приймають ся по ц. п.
20 с. від стрічки, а в „Надісл-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesеня по 30 сот. від стрічки

Народні строї.

(*) Ще в літі с. р. наше міністерство
прилюдних робіт видало цікаве розпорядже-
ня в справі народних строїв. На се розпоряд-
жене якоесь не звернено у нас уваги, тимча-
сом се справа така, що нас може обходити
більше, ніж кого винного. Наші народні строї
не лиш оригінальні і своєрідні і гарні, але
важні ще тим, що їх доси свої люди дома
робили; тимчасом коли намість них втискає
ся на села і місточка німецька, та жидівська
мода і одежа, то вже наші люди дають заробити
чужим людям і багато гроша непотрібно
марнує ся. Отже і з боку естетики і з бо-
ку економічного справа заслугує на пильну
увагу.

Міністерство прилюдних робіт звернуло
увагу на те, що давні народні строї щораз
більше щезають і хотіло би якоесь тому зарадити.
Досвід з наукою своєрідного будівництва
у школах до того призначених, научив,
що колиб так само звернено увагу й на
народні строї, то з того можна би сподівати ся
значного успіху, так як і в будівництві. (В
Галичині особливо закопанський стиль в будів-
ництві і в меблях здобув собі значний розголос).
Отже міністерство гадає, що для за-
тримання народних строїв треба би поки що
устроювати відповідні наукові
курси, котрі мали би тримати ся таких
засад:

1. Передовсім треба би дбати про те,
щоб не видумувати нічого нового, лише за-
держати ті строї, які є у народу, або ще дав-
но були. Відома річ, що крім народних есте-
тичних понять також підсоне, земля, праця,
спосіб життя і доходи мають великий вплив

на одежу, отже всякі зміни і нові вигадки
зтирають характеристику одежі і можуть
людий анеохотити.

2. Отже на курсах мали би учити крою
(рисунку), викінчених робіт, відсвіжуваня, на-
правок і про матерії, відповідні для народ-
них строїв.

3. Іде лише о такі строї, які в давній мі-
сцевості є. або були; найкрасші взірці до тих
строїв треба би вибирати в давній околиці
або в музеях.

4. Науку на курсах треба повірвати лише
таким учителям (учителькам), котрі докладно
розуміють о що йде. А на доказ, що знають
річ, мають поробити взірцеві праці і предло-
жити їх до фахової оцінки.

5. Курси треба уряджувати в осередках
околиць, де менше-більше стрій однакові.

Яка мала би бути докладна програма
курсу, чого мали би на ній учити й як, се
повинні означити люди на місци в дотичній
околиці. Сам курс не повинен бути за корот-
кий, тільки відповідний до предметів. Треба
би також повтарати курс від часу до часу,
найрадше в зимі, аби селян не відривати від
звичайних робіт. Убогим учасникам курсів
треба би давати потрібні прилади і матерія-
ли, а всі виробы з курсу мають лишити ся
власности тих, що їх робили.

Справою устроювання таких курсів мають
заняти ся музеї артистичного промислу, всякі
інститути для підпирания промислу, семінарії
для учительок женьських промислових шкіл,
женьські школи промислові і краєві туристич-
ні товариства. Отже від тих шкіл і товариств
повинен вийти початок до таких курсів.

Міністерство публичних робіт обіцяє да-
вати на таку ціль заомоги (до висоти одної
третьої коштів). До сего міністерства вирост
треба посилати всякі повідомленя про намір

урядити курс, докладні справозданя, просьби
о заомоги, провкти і поради.

Очевидно, що у промислових школах
мають при науці звертати тепер увагу на на-
родні строї тих околиць, де ті строї є; а
також звичайні женьські учительські семінарії
мають познакомлювати ся із сею справою
бодай теоретично.

Як бачимо, у сім міністерияльнім розпо-
рядженю дуже розумна і здорова гадка; іде
тільки о те, щоби і в нашій суспільности най-
шли ся люди, котрі би ввели її в діло. Ми
далекі від того, щоби всякий стрій нашого
народу уважати гарним; однак нема сумніву,
що в богато околицях народна ноша прекра-
сна і жаль бере, коли дивити ся, як она що-
раз більше щезає і уступає місця поганій мі-
ській загально-європейській тандиті. В наших
місточках і селах близько міст давні, свої од-
яги уже гет перевелась; мужчяни, а ще
більше жєнчяни, о скільки лише можуть,
ідуть за модою так, як і „пана“. Хоч се пра-
вда, що кождий пан за свої гроші і вільному
воля, однак кождий з нас бачив і знає, що
ті строї, які тепер носять наші міщанки, на-
слідуючи пані, ані не гарні, ані не практичні,
ані не тривкі, а коштують далеко більше, ніж
давнійші свої.

В альпейских сторонах (в Тироли і Ба-
варії) був час, що богато гірняків носило ку-
цу німецьку тандиту з великих міст. Замітила
се німецька інтелігенція і подбала про те, щоби
новано завести давню народну ношу. Спра-
вді вдало ся їй спияти нову, великоміську
моду — на чім зискала і естетика і економія
і характеристика народу. У нас на народну
ношу звертала увагу лише о стільки, що ін-
телігентне жіноцтво про парадну вбирало ся
ніби по народному. Тимчасом сам наряд ціл-
ми околицями убирав ся вже, як попаде, і про

святю старає ся о т. зв. інтелігентну одежу.
Заборонювати се очевидно ніхто й не гадає,
але кождий бачить шкоди з того і гадає со-
бі, що варто би се народови відраджувати,
тим більше, що своя звичайна ноша далеко
красна і вигідайша і часто дешевша.

Підчас сокільского здвигу у Львові мо-
жна було бачити кілька груп Соколів в дуже
живописних і не придуманих на святю, тільки
в правдивих народних строях (н. пр. група в
сивих жупанах). Погадати собі лише, що ко-
мусь прийшло би на думку, замість тих гар-
них і статних жупанів, убрати їх у куці курт-
ки; кождий, що хоч троха має естетичного
смаку, пожалував би такої зміни. Або кому
розумному прийшло би на гадку, порадити
Гуцулам, щоби они инаше одягали ся? Адже
се було би просто сьмішно!

Отже годилось би, щоби у нас найшли
ся люди, котрі би заняли ся сею справою.
Коли би її розумно повести, то і національ-
на ідея на тім зискала би і краса і заробок
не йшов би в чужі руки.

(Може би нам хто написав о тім своєю
думку і пораду; — ми з охотою се напеча-
ємо. — Ред.)

А що ми на се?..

(Допись).

Сльпець сльпца водий —
оба вь яму впадуть і
Люблячимь Бога вся по-
спішествують вь блага!

Передімною суботнійше (597. число „На-
родного Слова“ з 9. грудня с. р.) зі своєю
довжезною статьею „Зле буде“. В сій статі
проголошений відклик до нашої суспільности
в справі злочасної царє схизмофільської про-
паганди між темними Лемками.

Олександр Барвіньский.

СПОМИНИ

з МОГО ЖИТЯ.

(Дальше),

17. Університетські науки.

Львівський університет мав за моїх часів
ще зовсім німецький характер. На філософіч-
нім відділі тільки виклади рускої мови і пись-
менства відбували ся по руски, а польської
мови і письменства по польски. На філосо-
фічнім відділі обовязувало тоді тріліте (нині
чотворліте), однак були слухачі, особливо
клясичної філософії, котрі ходили на викла-
ди по 6 і 7 літ задля великих вимог, які ста-
вили тодішні професори сих предметів.

Вступивши на університет, вибрав я собі
історію і руску та польську мову й літературу
яко головні предмети науки і приспособляв
ся до научуваня їх в середних школах. Для
загального образованя бажав я також добути
собі знанє філософії і педагогіки, а для істо-
ричних дослідів бажав я ще поглибити відо-
мости з клясичної філософії, яких я неба-

гато вивів з гімназії задля частих змін про-
фесорів і то переважно незадоводних філософів.
Однак що до філософії а особливо педагогіки
знавав я певного розчарованя. Педагогіку ви-
кладав а властиво читав о др. Франц Ко ст е к,
професор богословія, з перестарілого учебни-
ка Мі ль д о г о так, що я заперестав ходити
на его години, вважаючи се марнованем часу.
Але й професор філософії др. Миколай
Ліпінський був вже старий чоловік і
читав лекції в давних ще в п'ятдесятих ро-
ках написаних скриптів (він був ще професо-
ром старших моїх братів оо. Іполіта й Івана)
і з его лекцій не було для нас великого хи-
сна. Тимто на его лекції мало хто вчашав,
а особливо коли в літнім півроку мав лекцію
від 7 до 8-ої в ранці, тоді звичайно приходив
я і якийсь Яворський, а тоді професор, при-
держуючись засади tres faciunt collegium,
відчитував лекцію, колиж часом Яворський не
привішов, тоді Ліпінський вертав домів і я су-
проводив его до хати в ул. Цловій, де мав
свою реальність. Навіть на викладах мораль-
ної філософії, обовязкової тожко для пра-
вників, мало бувало слухачів. Однак від часу
до часу заповідав проф. Ліпінський наперед,
що на слідуєчій лекції (а виклад сеї філосо-
фії був щоденно) буде чатати каталог. То-

ді сходили ся майже всі слухачі (а бувало їх
около 200 записаних) і битком заповняли ве-
лику III саяло на I поверсі. Тоді справді треба
було милосердитись над бідолашним професо-
ром, бо в салі панував такий гамір, що сло-
ва не можна було почути з лекції професора,
а до того в останних лавках заносили ся хма-
ри диму з папіросів, які позакурювали собі
деякі бутні слухачі.

Аудиторія представляла справдешній
образ студентської кнайпи. Проф. Ліпінський
кінчив уже свою службу і пильнував лише,
щоби зібрати Collegiengeld, котре особливо з
моральної філософії давало ему добрий до-
хід. Крім того сам допитував ся, чи котрий
із слухачів не схотів би купити его літогра-
фовані скрипта, котрі стояли 60 зр. ав., а се
вже заповнювало ригорозум з філософії.

Ще більшого заводу дізнав я на викла-
дах оо проф. Якова Головацког о, ко-
трого я слухав лише одно піврічє, бо в слі-
дуючим уже не викладав з наведеної в горі
причини. Проф. Головацкий читав про старо-
руске письменство також з давних скриптів,
уложених на основі історії московского пи-
сьменства. Ще в и р е в а так монотонно і
тихо, що ледви хто міг его зрозуміти, а до
того виклад був написаний не такою мовою,

як его „три вступительні преподаваня“, але
змосковщеною церковциною, якою він писав
в „Науковім Сборнику“ і ин. подібних вида-
нях. Питомці духовної семінарії були обовя-
зані ходити на виклади Я. Головацког о, однак
звичайно ледво кількох бувало на лекціях,
тимто професор зовсім не намагав ся, бо его
гадки очевидно були заняті иншими спра-
вами.

Отже й не було жалю, коли его усунено
з катедри. Він сподівав ся, що его в Росії
посадять на якоесь університетську катедру і
ввіє в тій цілі подав до академічного сена-
ту в Одесі, однак сенат звернув ем се до-
дане, найшовши в ній чимало похибок що до
висловів, форм і складні московської мови.
Тоді дали ему посаду в археографічній комісії
у Вильні, де оставав до смерті (1888. р.)

Добрими силами науковими були обидва
професори клясичної філософії (др. Кер-
г е л ь для грецької мови, а др. Ліпінський для
латинської) і з того часу вийшли з їх школи
добрі учителі клясичної філософії з основ-
ним знанем, бож і вимаганя обидвох профе-
сорів супроти кандидатів учительських буди
високі.

(Дальше буде).

В. Адамский Дивани. — Портієри. — Фіранки. — Стори. — Волпе femme. — Матерії мебльові.
Львів, Тотель Жоржа Ціни знижені

ФУТРА дамські і мужські, для міст і до подорожи, боя, зарукавки, шапки — спеціальний і неарівняний вибір футранних жакетів для пань. — Товар добрий, виконанє
першорядне, поручас маґазин і першорядна робітня футер **АНДРІЯ КУЗЬМІНСЬКОГО** у Львові, ул. Валога 9 (будинку Львівского Банку).
20 процент дешевше як вводи.

Дивно мені стало, коли я читав початок цієї статті — звідки в „Нар. Слово“ віє таким теплим духом — щиро католицьких переконань? Чи може всі редактори, та дописувателі по відбутих духовних вправах — та по загальній сповіді з цілого життя — „змінити фронт“ і стали на раз ревними католиками, що дорожать своєю вірою, що живуть духом Христовим? Де там! Зараз в другій половині цієї статті вивозив я, що „Н. С.“ ходять голубо про се, щоби передовсім і на першім місці переїхатися на „христ. суспільниках“.

Ось наведу кілька речень з тієї статті „Н. С.“ і коротко їх передискусую:

„А що ми на се?“ — пише „Н. С.“ — „Як ми дивимося на ту роботу (зн. схизмофільську), — як відносять ся до цієї роботи партії, що називають себе шумно українськими?“

Безперечно, що хіба одно „Нар. Слово“ і єму симпатичні часописи мають виключно право називати себе шумно (радіше мовно) українськими! Нам, смирним рабам Божим, що все і всюди називаємо себе християнами — ніхто не признає марки патріота, бо у міра сего не Той був Патріотом, що за Св'ятого вибраного наміра на хресті — щоби Св'ятого вітчини виблагати найцінніше добро — примирити з Отцем Небесним — патріотами були фарисеї, „речники“ і „мередові люди“ Ізраїля, що кричали „розпніть його — Він називає Себе Царем нашим — кров його на нас і на наших дітях“ — і вони — ті фарисеї задержали до нині патент на правдивих патріотів! —

„Християнські суспільники, які з завзятістю і перфідією середньовічних інквізиторів — пише даліше „Н. С.“ — дошукують ся масонства там, де його нема, видали війну на життя і смерть українським народним демократам і не лиш політичну війну, але просвітну і економічну.“

От фрази і ще раз фрази — а льогіки дасть Біг в убогих а може лише засліплених головах дописців „Н. С.“; бодай таке маю вражінє, як читаю „Н. С.“, що то польський „Wiek Nowy“, бо форматом і цілою композицією зовсім єго нагадує — а чейже знаємо, як „Нар. Сл.“ епітетує свою польську поестру. Річ ясна, що Н. С. не бачить масонства в порівнуваннях Христа з Буддою це гірше — певне, що після Н. С. не в масонством жонатому гр.-католицькому священству допомагати пренумератами редактора — що живе „на віру“, або нема гріху, коли хто пише плюгаві дописи на католицького Епископа — бо як раз Н. С. доросло критикувати зарядженя духовних властей, а его редактори певно мають римські докторати і дуже versati в церковних справах; в тім лише біда, що кожда часопись чує себе покляненою рядити в дисцепах — а кожда на свій лад — а на се хіба одна відповідь: шведь знай своє копито...

Не розумію, чому „Н. С.“ називає нас завзятими і перфідними у вшукуюваню масонства. Докажіть, Панове, нам, Християнам, перфідію — а ми повіримо, що Ви розумні люди і що з Вами слід нам радитись — як спасати Україну — але я певний, що на всі сі мої запити — а вони для Вас болочкі — або зовсім не дістану жадної відповіді — або знова кілька пустих фраз помішаних з лайкою — тай більше нічого путнього.

Далше не розумію — чому нам приписує „Н. С.“ апетит на смерть завоювати народну демокрацію на кожнім полі?

Будьте спокійні, Панове Нар. демократи, і не пишйте testamentів — бо ми Вам смерти не бажаємо. Ми лише не хочемо проситися до Вас в комір, а Ви до нас саме так пукаетесь, як жид до хлопа, що помудрів і не хоче ані руш іти до коршми. По що нам слухати про Христа і Будду — або бачити карикатурні малюнки вразів церковних в „патріотичних“ українських видавництвах — редагованих „чільними“ патріотами і мужиками довіряє. — Або пощо нам проситися у вас — змилюйтесь і не пишйте rios aures offensive — а ми за ту вашу ласку добре вам заплатимо на всі ваші і шумні і сумні українські ціли без розбору! Саме так, як той гуртвик купець, що платять в суміш за здорові і змотилечені вівці. Ми не будемо питати, чи за гроші і квішні церковні вигодуємо редакторів всяких „Запорожців“, які ще колись не будуть встидатися загорнути рештки майна по померших в родині полах — майна упрятаного в акафистів — у свою червону кишеньку. А Ви Панове з „Народного Слова“ хочете

террором вмовити в нас, що то лише Ви патріоти, а ми ні, що вільно організуватися станова українським учителям, ба навіть українським шевцям — лише не дай Боже на цілій Україні християнської організації, — бо християнські суспільники, пише даліше Н. С., звивають до бойкоту Діла, Н. Слова і Свободи, — а чому — rismus teneatis — бо то щирі українські часописи. От се то вже правдива перфідія — але не наша, а інквізиторів „Народного Слова“ і їм подібних, що нарід баламутять — самі сліпі — засліплені і других ведуть у пропасть. Панове — не тому ми ваші часописи поборюємо, що вони щиро українські — (хоч і се ще не в догматах — а що не догмат, то мені не конче промовляє до переконаня) — але саме тому, що вони щиро не католицькі — не християнські.

І не лише „Народне Слово“, але навіть і „Русская Рада“, що виходить в Коломиї, не докаже нам, що ми з інших причин остерегаємо нарід перед духовною поживою — як „наських“ українських — так і „истинно руских“ газет, — як лише з тієї однієї причини, що до ні одної з них не підходить прикметник: то правдиво і отверто католицька часопись, якій справи Церкви лежать на серці. А ще ні оден з наших високопатріотичних послів, що одержав мандат за впливом священників — не відваджує ся своїм — як нас по виборах називають — виборчим згінникам — відповідним підвищенням конгруї — або нужденної платіві українських вдів і сиріт по священниках. Так панове — погодіть ся з тим фактом, що і ми прозріли і що сьвятим обовязком кожного розумного священника заступити в руках народа от такі патентовані на „патріотизм“ часописі іншими, таки далеко більше народолюбними — власне тому, що щиро католицькими; бо вони принесуть стократ більше хісна меншому братови — жадному правди — сділющої води живота вічного, а не блягі!

А що в станіславській епархії не виступає проти царі і православної проваганди, се чиста лож. Богато нас священників є свідками віча священників станіславської епархії, на якім Впр. о. Сатурський в своїм гарнім і річево зі всіма статистичними даними обробленім рефераті вказав, якими то дорогами вкрадаєть схизма у наш нарід і як їй противділати — а всі священники московфілі — хіба може крім одного — з одушевляем прийняти резолюції, що виплдали з того реферату. І будьте певні, що коли би на цілій нашій Лемківщині, всі священники московфілі мали більше християнського духа і повакладали у себе народним духом овіяні чистальні, товариства і пр. — то сю кирило схизмофільську, до якої причинили ся самі, протягом короткого часу звичили би і оправдали би свою совість перед лицем Божим.

А тепер спитаю, що ми на се?

Ми, що відважно голосимо себе християнами католиками, а тим самим одинокими, щирими любителями свого народа! Чи даємось залакати всіми обидливими лайками, що ними все св'ят дарів вірних синів сьв. Апостольского Престола? Правда — ми такими не хочемо і не можемо бути — але то ще за мало; памятаймо на слова Спасителя: „азъ не молюхъ о мѣрѣ семъ“ — екскомунікує всіх от міра сего — всіх, що з цікавою Евою сягають показаний овоц — або не мають відваги піти против засад міра сего. „Я їх буду випльовувати з уст Своїх“ — каже Спаситель. — Кого — чи грішників? — Ні. — „Азъ придохъ въ мѣрь грішнихъ спасти“. Ані грішників, ані праведних — Бог не виключав від благ вічних; одні скоро тільки спізнають св'ятло правди обявленої — на повернуть ся по приміру многих сьвятых і ставуть Христовими; другі — се любі дітя Божі. Бог викликає тих, ані зимних, ані теплих. От тих, що зі всіма хочуть бути добрими „і Богови свѣчку і чортові огарок“, що хотяй в своїм серці признають радю, що в нашім народі треба обновити во Христі Ісусі, але боять ся явно виступити в інтересі Христівім.

І не до тих я кличу моїм смирним голоом, моїми слабими грудями, а до тих, що горячо прилягли сердцем до Ісуса Христа і хочуть ту акцію Христову провадити межі нашим народом — але до тих, що мають в серці заповідь люби ближнього твого..., що любять кожного з окрема — того бідного нерозчесаного Українця в діраві свитині — до

тих звертаюсь і прошу в Імя Ісуса, Отці і браті — за мало нам зїхатися раз в рік на загальне віче; скликуймо повітові віча, організуємось, а передовсім Ти Городеньчино, що вже задумуєш скликати таке віче. Злетім ся з усіх усюдів! Най нікого не бракне! Не даймо наш нарід баламутити ложними кличами фальшивого постуду без віри — не сумнїваймо в побіду нашої справи! Увесь нарід серцем з нами і нарід просить, з плачем благає — вломіть нам того правдивого хліба.

Зідьмо ся ще перед кінцем року — ми сьвященники — що нам справа Божа лежить на серці. Зїздаймо в себе чергою бодай раз на два місяці, як не частійше і радмо ся, і контролюймо ся у взаїмній праці, симагаймо себе, та будьмо все готові на поклик кожного з нас — у тій сьвятій справі — обновити все во Ісусі Христі.

А таку обнову обіцює нам лише спільна католицька робота нас всіх згуртованих у „Християнсько-суспільнім Союзі“, таку обнову заporučає читанє лише католицьких видавництва. Коли так інтензивно будемо працювати, то при слідуючих виборах перепаде кожний розбійник совістий і віруючих сердець людських, а видіуть люди, які по приміру Люеґера поведуть наш нарід красним шляхом віри і любви народа на стрічу Правді Безкопнечній, а що ми побідимо, се певне! Любязцямъ Бога вся поспішествують во блага! —

Типшківці дня 13/12 1911. р.

о. Анатоль Базилевич.

Допись із Заліщиццини.

(Патентований націонал-демократ у борбі із за нехтування рідної мови).

Много у нас пише ся, а ще більше говорить ся і нарікає ся про нехтуване нашої мови польськими урядниками. І справедливо! Кожному совісному чоловікови єго рідна мова мила і дорога — рад би, щоби всі її знали і розуміли, та щоби она усюди гомовіла — і біль стискає серце і обурене проймає, коли бачить, що нехтує ся она там, де правно признана, і тими, котрі обовязані її знати і пошанувати — нашими урядами.

Мило мені стало, коли недавно отримав я із ц. к. суду повітового в Заліщицках письмо писане по українськи і по нашому підписане ц. к. судією Поляком; думаю собі, починають вже і чужі нашу рідну мову шанувати і тішуть; та радість тривала не довго, бо в кілька днів пізнійше дістає ся до моїх рук з того самого суду письмо, але хоч до рускої сторони, писане по польськи і судією по польськи підписане.

Читаю, тай думаю собі, шкода, що я так тішив ся, що у нашім суді з вашою рідною мовою почали уже числити ся — а ось знов до рускої сторони прислали письмо не у рідній мові, забули на належне їй право — нехтували собі єго і біль стиснув руске серце а біль тим більший, що письмо підписане судією Русином і то „патентованим“ нац.-демократом, котрий є головою філії „Просвіти“ і здає ся чи і не „Бесіда“ а до того виділовим усіх місцевих товариств, інституцій і уходить за неаби якого патріота. Однак патріотизм єго проявляє ся хіба лише голубо у тім, що добре уміє нарікати на „Руслана“ і клерикалів а пова тим робить, як єму вигідно, от приміром зі своєю бюра до руских сторін позваляє вислати польські писма з чисто польським підписом „Stryjski“, (чомуж не: . . . skyj?) Та й нічо в тім дивно; у нац.-демократичнім таборі цілий патріотизм полагає на крику і наріканю, та робленю власних інтересів. Міг голова партії, що на язиці має всегда лише безпощадну опозицію, щоби через проголошенє опозидийної бесіди не наразитись міністрови судівництва, бо потребував єго оглядів задля справ родинних — заступитись у важній хвилі бесідиком найбільш нездарним і недоріким; міг кандидат на шефа а може і міністра просьвіти, щоби не виголосити бесіди опозидийної і не поспувати через те своїх шанс; — поїхати до Лондону, — може і звичайний голова „Бесіди“ на провінції, щоби не наразитись своїй власті, до руских сторін писати по польськи і підписувати себе чисто польським призвищем!

Права рідної мови по урядах мають пошанувати урядники Поляки і — Русини клерикали. Русини з нац.-демокр. табору для ка-

риери можуть навіть рідну мову нехтувати вистарчати, що уміють добре їдати на „платуньство Руслана і клерикалів“.

Українець „без патента“.

З державної ради.

На вчерашнім засіданю по промові звітника п. Штайнвендера приступлено на внесок п. Зайца до поіменного голосуваня над єго внеском в справі відмови признаваня розпорядкам, виданим на основі §. 14 що до бюджетової провізорії в р. 1911.

Внесок сей відкинено 254 голосами проти 151, признато натомість внески бюджетової комісії, затверджуючі єї розпорядки.

Після сего приступлено до подрібної розправи над бюджетовою провізорією на перший піврік 1912 р.

Засіданє відложено на 10 минут в цілі записаня бесідників.

П. Шустершиц, референт меншости комісії, мотивував внесок в справі ухваленя бюджетової провізорії лише на 4 місяці 1912 р.

В дальшій ході промовляли по черзі звітники меншости, щоби призначити 12 міліонів на заряду дегенерації худоби.

П. Зайц мотивував внесок з домаганем уділеня краям 20 міліонів корон на поправу плати народних учителів.

П. Вальднер мотивував свій внесок того самого змісту, що внесок п. Зайца.

П. Діяманд в довшій промові обговорював на початку справу вилуки Холмщани, та звивав Австрію, як державу підписану на договорі з 1815 р. в справі неподільности польского королівства, щоби склонила Росию до шанованя сего договора і також виступив проти італійських варварств в Триполії та проти поступованя Росії в Персії. Бесідник висказав невдоволенє з сего, що правительство згодило ся на внесок п. Станка в справі податкових полекший великих властителей і промисловців, а відкинено єго внесок.

Дальше обговорював п. Діяманд внесок пп. Вальднера і Зайца що до поправки плати народних учителів. В сій справі займає він таке саме становище як внескодавці та стверджує, що правительство може без накладаня нових податків, або зятягания довгу, сповнити домаганя учителів; треба взяти лише одну четвертину сего, що одержують за дармо великі власники і фабриканти, (має на думці власників горален), а дати учителям. На конець поставив п. Діяманд внесок в справі видалюваня польських робітників з Прус.

Предсідник кабинета гр. Штірґк заявив, що правительство радо повитає і горячо піддержить, если в палаті появлять ся внески, які зможуть достарчити краям і краєвим фондам обильного жерела доходів і если поодинокі краї зможуть при повнім зберіганю самоуправя, дати учителям се, що признають потрібним і коначним конференції представників поодиноких країв.

Справа управильненя становища і плати народних учителів належить до обсягу діланя краєвих законів, однак зі своєї сторони мусить правительство сказати, що хотяй краї у власнім самоуправнім обсягу можуть видати відповідні ухвали, щоби тим, котрі терплять в наслідок дорожні, дати се, що для них є коначне, то з другої сторони повитав би дуже радо, если би палата як в бюджетовій комісії, так і в самій палаті при помочи скріпленя краєвих фондів дала основу до такої акції. Є се вайслушнійша і найсправедливійша дорога до розьяснєнє сего питання, а палата може числити в тім огляді на чинє спіділанє і попере те зі сторони правительства

П. Малік звів резолюцію, яка звиває правительство, щоби предложило начерк закона в справі реформи обовязуючих доси сьпружних приписів. Розходить ся голубо оаміну § 111. цивільного закона, який не дозволяє розведеним жєнщинам заключати нове подружє.

По промові п. Маліка відозвали ся в галерії оплески і оклики: „Най живе п. Малік! а на салю посипали ся картки з написами: „Домагаємо ся реформи сьпружного закона“. Чотвори демонструючі особи сировадженю до парламентарної канцелярії, де списано з ними протокол.

По промові п. Маліка наради відложено, а відтак по кількох запитах до предсідника замкнено засіданє о год. 5:45 вечером.

Надзвичайне засідання відбуло ся вчера о год. 6. вечером, а на порядку деннім був вибір членів делегації.

Членами делегації вибрані з Галичини: пп. Білінський, Цеглинський, Герман, Коритовський, Козловський, Скарбек і Стапінський; перший заступник п. Чайковський, другий др. Евген Левіцький.

Зелізна комісія відбула вчера засідання, на яким п. Равх заявив, що в справі персональних додатків не вибрано належної дороги, бо про ошадности повинен дбати кожний директор залізниць з окрема. Далше домагав ся зрівняня дияет залізничних урядників з дияетами державних урядників, а вкінці поставив внесок, щоби міністерія залізниць предлужила на найближшій засіданю залізничної комісії контракт заключений на 30 літ з тов. вівіт до спая.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Політичний огляд.

Заграниця.

Італійско-турецка війна. З Триполісу доносять під вчерашню дату, що Італійці обсадили без опору місцевину Таджура. В місті Триполісі арештовано 15 арабських провідників, що були в порозуміню з Турками.

Царгородські дивізіони доносять, що Порті запропоновано в дипломатичній дорсві виміну воєнних бравців; число полонників в італійських руках вивозить 36, в турецьких до 50. Ось вістки, які нотує печать та які вичуть ся безпосередню із воєнними подіями.

Генеральна дирекція отоманського банку виддала на жадане Порту всіх директорів і висших урядників, що є італійськими горожанами.

Небавом наступить оголошене королівського італійського декрету, силою котрого признаний буде надзвичайний кредит в сумі 25 мільонів лірів на триполітанську експедицію. Сума видатків на війну від кінця вересня до 31. грудня с. р. вивесе 90 мільонів.

Між Портою і Росією прийшло до порозуміння в справі Дарданелів на сій підставі, що російський амбасадор заявив, що справа морського проливу вже більше не порушить, за се згодила ся Порта, щоби російські торговельні кораблі також на случай, коли би Дарданелі для воєнних кораблів були замкнені, могли свободно переїздити через пролив.

В цілій Італії зачала ся оживлена агітація проти Німців, особливо з Австрії.

Рішено бойкотувати товари австрійського походження і не робити ніяких замовлень у австрійських купців та промисловців. Пороблені вже в Австрії замовлення мають бути ві всіх случаях уважені.

Російсько турецка задирика. „Berl. Tagebl.“ дізнає ся з Лондону, що росте імовірність дуже острій російсько-турецкої задирики на основі перської справи. Фактом є, що Туреччина мобілізує ся в Малій Азії. Рівночасно Росія мимо заверчень громадять щораз більші сили на перській області і висилає в напрямі міста Урмія значні відділи війська. Турецке правительство є гадки, що обсада міста Хої російським війском є вже довершеним фактом, нарушувє турецькі становища на сході, наслідком чого Туреччина не може дозволити на сего рода розміщенє російських війск в Хої.

Рівночасно також з Царгорода дізнає ся „Berl. Tagebl.“, що відносини між Туреччиною і Росією є дуже напружені. Російський корпус в Одесі має вже бути змобілізований.

Непорозумінє між Зєдиненими Державами і Росією ізза жидів. Палата послів в Вашингтоні приняла 300 голосами проти 1 революцію посла Зульцера з жаданем безпроволочного вірваня договору між Зєдиненими Державами і Росією в року 1832, а се з причини, що Росія не хоче признати американських пашпортів, видаваних жидам.

Ворохобня в Китаю. З Порт Артура доносять, що 350 російських жовнірів відмашерувало до Пекіну. З Ліояняг наспіла вість, що 600 ворохобників находить ся в дорозі до Мукдену, де проголошено стан облоги.

Гр. Окума іменем японських приятелів мира вислав до американських і авглійських

мирових товариств візванє до спільного поступованя для привернення мира в Китаю.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Софронія; римо-кат.: Евзеція. — В неділю: руско-кат.: Варвара; римо-кат.: Лазаря.

— У відповідь на статю „Діла“. Здавало ся, що з хвилею, коли для „Діла“ сироваджено редактора з Відня, то культурність в національно-демократичнім органі витриває понад дві неділі. Склало ся інакше. Простаковатість, низькі інвективи заглянули по двох неділях анов до шпалт „Діла“. І ми не станемо відповідати на такі культурні фразы, як „торба січки“, „іхати на брехні і брехнею поганяти“, „ври, да мфру знай!“, „політична продажність“, які свідчать про „високий“ уровень інтелегенції співробітників „Діла“. Зазначимо лише, що вістки про хід довірочних зборів руского духовенства були автентичні. Ми подали, хто промовляв протав резолюції, хто з виднійших учасників вийшов з салі, річ ясна, що поіменно всіх, що вийшли зі зборів, називати не думаємо, хоть би тому, щоби оберечи їх від терору національно-демократичної інквізиції. З перебігу зборів ми виовні вдоволені. Радіємо, що духовенство збрав ся і радить над своїми справами і коли національні-демократи не будуть замкати ся в тисім кружку найближших людей, то виваже ся знов така широка дискусія, як останнім разом, яка тільки на користь для сирави вийде. Що аранжери не послушали голосу духовної власти і внесли дискусію против християнсько-суспільної ідеї — се не наша вина. Ся подія свідчить лише, що ті самі люди, які кількома місяцями ранше били поклони на святаюрській горі, не все уміють пошанувати і послухати голосу, певно щирого. І ціла статя „Діла“ (ч. 277) у сій справі подає хйба доповнення, але в дійсности нічого не заперечує. На вислів „Діла“, що будьто ми „за марні прислуги приватної натури, домагаємо ся присяги на нашу політичну програму“, заявляємо, що се свідомо лож. Одного лаше жадаємо, щоби ті люди, що добра від других зазнали, на своїх добродів личних напастей не кидали, а в національно-демократичнім таборі се на деннім порядку. Рівночасно з лайкою на нас за опис довірочних зборів духовенства, читаємо в тім самім числі „Діла“ допись з Відня, де кинено цілий ряд низьких підозрівань під адресу „християнсько-суспільної партії“, яка будьто би „мала заступати в соймі теперішній, український клуб, зложений з нац. демократів і радикалів, та будьто би „в соймі Поляки з помічю партії Барвіньского загадали ще раз сфінгувати польско-руську угоду“ ітп. В сей спосіб „робить ся“ публічною опінію, хоть сойму не розв'язано і ніхто про се не думає, хоть „християнсько-суспільна“ організація не мала нагоди поставити своїх кандидатів, ані вийти до сойму, та хоть ніхто до неї з ніякими проєктами на угоду не звертає ся... Але що то шкодить, накинути ся на „християнських суспільників“, хоть всі ті підозріваня не стоять в ніякій звязи з етикою. Коли однак хоче ковче „Діло“ знати нашу гадку, то ми скажемо отверто, що колиб „християнські суспільники“ стояли на чолі політичного життя і завели справу в таке безпросвітне багно, як се вчинили національні демократи, то вже давно подякували би народова за хліб і сіль та за мандати. Але сего національні демократи не зроблять, хоть справу університета за вішено на кілок, хоть не видано покльку до молодежи, щоби віддавала ся науковій праці, а за те надуживано єї до політичної агітації та всякого рода авантур, хоть протягом кількох літ не придбано ані одной нової катедри, ані одной нової рускої гімназії, хоть не звертано уваги, що в тім лежить велика гроза, що на культурнім полі нічого не придбано і що коли рівночасно Поляки на тім полі осягають великі поступки, ми стоїмо безнастанно на тім самім місци. Коли такою ходою підуть в дальшій часі наші культурні справи, то про яку небудь достойну руского народа ривалізацію на будуче з Поляками не буде мови. На разі досить, а радимо „Ділові“, щоби нас за язык не тягнуло.

— Адвокат др. Тадей Соловій став іменованим радником гр.-кат. Митрополитого Ординарїату і синдиком Митроп. Капітули. Врученє ему номінаційної грамоти відбуло ся в п'ятницю в палаті Ексц. Митрополита по вечери в кружку запрошених гостей. До відзначення др. Соловія промовив Ексц. Митрополит, зазначуючи єго великі заслуги для добра Церкви і народа а потім наступило відчитанє грамоти. Грамота зладжена артистично написана старинним стилем і почерком та заосмотрена срібною печатю

— Ук аїнські вироби в Італії З Клембово коло Ямпольа на російськїм Поділю вислали дуже гарні вироби тамошних і доохресних ганчарів і різбарів на виставу в Турині. Тенер доносять з Турина, що ті вироби здобули собі великий успіх між Італійцями. Досї розкуплено їх за 4.500 корон.

— Руско-польські переговори у Відні вже скінчено. Пос. Лєо, предсїдник соймової комісії для виборчої реформи, скликав комісію на засіданє у Львові дня 17. с. м.

— Службова прагматика учителів середних шкіл. „Narodni Listy“ доносять: Правительственна предлога в справі службової прагматики учителів шкіл середних вже виготовлена. Внесенє предлоги в палаті спізнало ся, лише з адміністраційних зглядів. Рекурсове поступованє в справі дисциплінарних кар стрічає трудности у Львові з автономічних зглядів. Рада шкільна не хоче сподатись, щоби міністерство просвіти було останною інстанцією до відклику. В новій службовій прагматіці професори шкіл середних будуть зрівнані з судовими урядниками; лише кваліфіковані супленти можуть одержати місця в сих заведєнях. Четверте і п'яте п'ятилітє буде підвишене о 100 К. В перших роках служби професори в середних школах будуть лїше стояли матерично, як судії, однак сї відносини в пізнійших роках змінять ся в хосен судів.

В парламенті уконституован ся вільний союз учителів середних шкіл, вибираючи п. Романчука предсїдником. Найближшою задачею Союзу є передискутованє службової прагматики для персоналу учителів середних шкіл. Засіданє Союзу відбуде ся в вторник.

— Справа російських шпіонів. Арештованих в Бродях за шпїонажу Ірену Стедишинову, Сидора і Биховского на телеграфічне жаданє слідчого судії відставлено до в'язниці карного суду у Львові. Слідчий судія др. Згуральський цілими днями переслухує обжалованих. Слідчий судія розвиряджав обильним доказовим матеріялом, між иншими листами, котрий то матеріял, компромітующий обжалованих, стверджує невідклячно їх вину. Рудяка гестє Кухаревска, що прибрала також назву Кравзе, боронить ся несвідомістю того, що робила. Як ствержено, „главнокомандуюцій“ шайки, ділаючи під безпосередню команду жандармерії і варшавської охрани, господив Стедишин, виступав також під фальшивим назвиским Йосиф де Кравзе. В звязі з тою справою він, або завтра мають наступити дальші, дуже сензаційні арештованя.

— Сумно! „Депутат“ Курилович телеграфує „Прикарпатськ-ій Русі“, що кількох словянських послів наміряє явити ся у Львові, щоби взяти участь на нарадах „народного с'їзда“, який вдруге має зібратися, бо перший, як звісно, приарештовано. Коли справді др. Крамаж або єго близькі приятелі задумують уцалити „народний с'їзд“ своєю участю, то треба жалувати, що на сїм „с'їзді“ не буде „дєятеля“ Стедишина, ні юноші Гоца. Они, mala sorte, опинили ся в слідчій в'язниці — зате певно буде і Марущак і Гецев. Новословянським трабантам, що піклують ся нашими ренегатами, галицько руский нарід не може бути за се вдячний. Зрештою — дорога скатертю!

— Суспензия сьвященника. Львівска Митрополїча Консисторія засуспендувала пароха Колоколина, бурштиньского деканата, о. Петра Петрицького, брата австрійского сьвіточа націонал-демократичної партії і посла до парламенту М. Петрицького.

— Зменшенє (!) війська в Росії. На тайнім засіданю Думи раджено вад рядом війскових реформ. Є намір знизити стан російської армії в часі мира о 300 тисяч людей, а засторогою, що рекрутацийні відносини і сирави резерви будуть так уладжені, що на случай війни стан армії буде міг бути відповідно побільшений. Ходить о заведенє далекихослжих ошадностей, о стан російських фінансів є вельми злий. Чи се не реклямова, а при тім нічога вартна телеграма, вислана в цілі робленя вражїня, що ось і Росія бажає мира.

— На Росії сніра тремтить. В цілій холмській губернії завела Росія немов би війсковий стан в страху, що тамошне польске населенє може силою відповісти на відлукку Холмщини від польского королівства. Дома католицьких сьвященників та римо-католицькі церкви обставлено поліцією і війском. В місті Холмі проїджають улцями віддали козаків.

— Новий намісник Моравії. Новим намісником Моравії іменовано Бляйлебена. Кандидатура Відмана упала. Брат нового намісника буде перевесений до Праги, де обійме по начальникови апелляційного суду Веселім єго становище.

— Новий амбасадор турецкий. Новий амбасадор турецкий Мардогені-бей прибув вчєра до Відня і зложив перші відвідини гр. Еренталеви. Цікаве є се, що як амбасадор Мардогені-бей, так також Решад Сімад-бей є католиками. Є се перший случай, що католик заступає Порту на заграничнім дворі.

— На тему взаїмних відносин Австрії і Італії „Allg. Korresp.“ пише: Як зачувати, італійський міністер заграничних справ ді Сан Джуліано мав висловити гр. Еренталеви подяку за єго політику, вірну тридержавному союзови, а рівночасно зложив єму також желаня ізза побідного вобореня впливів, противних єго політиці. Гр. Еренталь мав відповісти, що сновив лише свій обовязок і що й на будуче полишить ся вірним своїм політиці.

— Доповняючий вибір соймового посла з міст Ясло-Горлиць відбув ся вчєра. Голосувало 698 виборців. Інженр Зелінський одержав 34 голоси, а др. Людомир Герман 664 гол. і став вибраним послом.

— Жертви огню. В селі Завадці, мислиньского повіта, вибух оноді о 1. год. в ночи огонь в хаті Петра Заяца. Чіла загорода згоріла до тла, а заравом згорів весь сєгорічний збір, живий і мертвий инвентар та готівка 271 К. В часі ратунової акції попарило ся смертельно четверо людей, а іменно Петро Заяць, єго жінка Марія, син Лев і брат Андрій. Лев помер того самого дня, Андрій на дргий день, а Петро Заяць і єго жінка Марія нахдять ся в передсмертних судорогах в шпиталі в Кракові. Причиною такого страшного попареня було се, що висше названі хотили уратувати готівку, яка була схована на поді, а котрої і так не уратували. Огонь мав бути підложений в мєсти. Цілою справою заняла ся державна прокураторія в Вадовицях.

— Смерть знаменитого японського артиста. Японська штука вкрїла ся сумом. Помер Кавакамі, найбільша слава японського театру. Кавакамі був звійний добре також європейським сценам, від часу, коли разом з своєю жінкою Садою Якко уряджував турне по європейських містах. Був також п. Кавакамі у Львові. Кавакамі був знаменитим інтерпретатором шекспірового репертуару, був сценічним письменником і переводчем Шекспіра та Ібсєна. В своїм власнім театрі в Осака популяризував і познакомлював Японію з європейською драмою. Фінансові здобутки з подорожи обезпечали театрови матеріяльне встанованє. Оснував також в Токио знамениту акторську школу. Як через театр, так також через школу довершив великої реформації в японській драмі. Отворив єї вікно до Європи.

— Сензацію викликає в війскових та двірських кругах справа архієпископа Генр. Фердинанда, молодшого брата Леопольда Вельфлінга. Архієпископ, що ніколи не виявляв великої охоти до війскової служби, а за те займав ся радо рисунками та малярством, оставив вже перед кількома роками без відпустки місцевину Енс, в котрій був стаціонований і вїїхав до Монахова на малярські студії. Там пізнав якусь панну з міщанських кругів і має намір з нею подружити ся. В сій цілі мав рівночасно в архієпископ Фердинандом Карлом зречи зі своїх достоїнств і двірських титулів. Однак пізніше відступив від сего наміру, а тепер одержав від цїсаря необмежену відпустку без побираня плати. Архієпископ Генрїх Фердинанд покінчив в сей спосіб свою війскову кар'єру. Є він сїном помершого князя Тоскани Фердинанда і великої княгині Алїції. Уродив ся в році 1878.

— Населенє Чех на основі останної переписи вивозить 6,703,622 жителів. В тім 4,241,901 Чехів і 2,467,721 Німців.

— Сторож лихвар. До управителя експозитори на стрійськїм передмістю у Львові, агента Скочялєса, зголосив ся вчєра шевський майстер Олекса Калцьо, який мешкає при ул. Пулавского 4 і обвинувачував сторожа дома

з ул. Турецкої 4. Йосифа Білецького geste Дурника, що знищив его лихварськими позичками і процентами, що взагалі займає ся лихвою і приманам в „застан“ річій від бідних людей. Агент Скопляч удав ся до помешкани Білецького, котрий — мимоходом кажучи — збив собі таким „промислом“ кільканадцять тисяч готівки — і хотів справу розслідувати. Та Білецький до нічого не признався, а до ревізії своїх річій не хотів допустити, причім подер одіж на агенті. Вкінці таки его арештовано під замітом лихви (бравповерх 50 процент) і прилюдного насильства.

— **Альбанський вулкан знова курить ся.** До Цетинї надходять зі всіх сторін вїсти, що в околиці Скутари знова проявив ся небезпечний рух. Кажуть, що прийшло вже до перепалок між Альбанцями і турецькими жовнірами.

— **Крадіж рукописи Дантого.** Перед судом в Триденті відбула ся розправа проти бушлого слуги в єпископській бібліотеці, обжалованого о крадіж рукописи Дантого з „Божественної комедії“. Сю крадіж сповнено ще перед 3 роками, та заряд бібліотеки не оголосив сего факту зі страху, щоби злодій, притиснений до муру, не знищив рукописи. Натомість повідомлено про крадіж всіх антикварів, котрі розпочали обережно розвідуватись і знайшли, сю рукопись у одного з антикварів в Лондоні. Злодія рукописи, що від двох літ служив як локай у предсїдника апелляції бар. Каля в Інсбрук, засуджено на 3 літа в'язниці.

— **Нещаслива пригода на морі.** Англійський пароплав „Дельгі“ осів позачека на мільні на полудне від Спартель. Між подорожними знаходиться княжна Тіфте, сестра англійського короля, з мужем і двома дочками; князівська родина є в подорожі до Єгипту. Французький кружляк „Фріанд“, що перший прибув на місце нещастя, перевіз на сушу князів Тіфте, хоч не відбуло ся без випадку. Іменно лодка, на якій находила ся княгиня Тіфте з дочкою, повернулася недалеко берега; дочка мало що не втопила ся, але морякам удало ся єї врятувати. Княгиню та дочку босих висаджено на сушу і разом з іншими нещасливцями в кошах перенесено до морської ліхтарні, де они одержали від персоналу сухі одяги. Підчас ратунової акції кількох моряків з корабля „Фріанд“ утопило ся. Тепер роблять ся заходи около перевезеня на сушу 70 подорожних і 231 людей з залого, що находять ся ще на помості корабля „Дельгі“.

Оповідки.

— **Наданє презенти.** Намісництво запрезентувала о. Данила Бахталовського гр.-кат. пароха в Яблонові і гусятинського декана, на опорожену греко-католич. парохію царського наданя в Стопчатові в пістиньським деканаті.

— **Маркіянове свято в Стрию.** В пам'ять 100-літніх уродян Маркіяна Шашкевича уладжують учениці приватної семінарії женьської спільними силами в суботу дня 16 грудня с. р. в салі „Народного Дому“ в Стрию вечерниці з отсею програмою: Часть I. 1. Вступне слово. 2. Шевченко-Колесса: „Було колись“ хор. 3. Шашкевич-Матюк: „Цвіткя дрібная“ сопрано сольно. 4. „Русалка Дністрова“ деклямація. 5. Стеценко: „Росте цвітє“ хор. 6. Пачовський-Людкевич: „Українська баркароль“ терцет. Кінцеву промову виголосить о. Ю. Дзерович. Часть II. „Сон Галі“ при акомпаняменті фортеп. музика Людкевича. Особи: Галі — українська дівчина, Русь, Слава, Терпінє, Гостинність, Старина, Справедливість, Просьвіта, Промисл, Віра, Надія, Любов.

Початок о год. 7. вечором. Вступ: Крісло І-рядне 1-70 К, ІІ-рядне 1 К, ІІІ-рядне 70 сот., партер 30 сот. Добровільні датки на убогі учениці приймає ся з подякою.

— **На дохід укр. рус. бурси ім. Митрополита гр. А. Шептицького у Львові** ставить український людвий театр „Рускої Бєсїди“ в неділю дня 17. с. м. в салі Тов-а „Гвезда“ народну оперету в 3 картинах Кухаренка-Старицького „Чорноморці“, музика М. Лисенка. Початок о годині пів до 4. по полудні. Орхестра 95. п. н. Бїлети по цїні від 40 сот. до 1 К 60 сот. продає раніше Виділ бурси а в дни вистави від години 2. по пол. кася театру.

— **Головний виділ кр. Тов-а господарського „Сільський Господар“** подає до відома: На внесенє голови пасїничої секції Вп. п. Івана Марцінкова маємо честь скликати отрим на день 18. грудня с. р. на годину 9. рано до локалю нашого Товариства збори пасїничої секції з таким дневним порядком: 1) Звіт дотеперішної діяльності пасїничої секції. 2) Звіт голови секції з сегорічних поїздок на пасїничий конгрес. 3) Справа заснованя торговлі медом, воском і припадками для членів

Товариства. 4) Внесенє членів. До участі в сїх зборах секції запрошені репрезентанти Союзу молочарського в Стрию, дальше Кравцового Союзу спілок господарско-торговельних у Львові і представителі всіх філіяльних пасїничих секцій нашого Товариства. Важною сировою сїх зборів буде заснованє торговлі медом і приладами пасїничими.

Наука, умілість і письменство.

— **Житєпис Осипа Юрія Гордінського-Федьковича.** Написав др. Осип Маковей. У Львові 1911. Сторін VIII+591. Ціна зброшурованого примірника 5 К, оправленого в полотно 6 К, у пів-скіру 6 К 80 с. Ся книжка вийшла сими днями з друку накладом Наук. Тов-а ім. Шевченка і можна її дістати у книгарні сего товариства у Львові, Ринок ч. 10.

У передмові пише автор так про сю свою працю: „Зібравши матеріали до житєписи Осипа Федьковича, я побачив, що на основі їх уже можна писати про жатє поета повнійше і вірнійше, як доси писали. Отже і звязав ся я зладити першу повну житєпис Федьковича, використовуючи до неї не лише відомі вже матеріали, видані мною і іншими людьми, але й невідомі та забуті, порозкидані по ріжних часописах і книжках, в невіданих листах, писаних до Федьковича, судових актах і ин. Се видно и, пр. в ре-дїлах про масткові відносини поета, про его астрологічні занятя і в інших уступах.

По кождім периоді житя Федьковича розглядає я також его писаня, звертаючи увагу на біографічні моменти в них, бо дійсно мало в нас таких письменників, котрих житє так сильно відбилось би на їх творах, як се бачимо у Ф-ча. Тільки знаючи житє поета, можемо зрозуміти багато его писань.

Колїж про деякі роки в житю Федьковича я таки не знав багато сказати, не я тому винен; уже нігде не міг я розвідати більше. Проте я не сумніваю ся, що віднайдуть ся ще нові матеріали, на пр. листи Ф-ча до Ковняського, котрих можна буде виповнити деякі малі прогалини.

В житєписи помістив я 31 образки, а то 9 портретів самого поета, потім портрети: его батька, Роткеля, Найбавера, Кобиллянского і Ем. Маршані, 14 краєвидів із Сторонця-Путилова й околиці, групу Гудулів, автограф поета і памятник на могилі. Потреби портретів не потребує доказувати; про краєвиди скажу, що се все околиці, серед яких поет жив; він за ними тужив і описував їх; отже образки помагують нам краще, як слова, зрозуміти его любов до своїх гір.

Ся житєпись Федьковича являє ся саме у 50-ті роковини відродженя буковинської Русі, котре почало ся его поезіями, виданими 1861 р. Я був би дуже рад, колиб ся моя праця була гідною пам'яткою із сїх роковин, колиб она нагадала всім землякам великі заслуги першого буковинського поета.

— **Нові книжки.** „Галицька Накладня“ книгаря Якова Оренштайна в Коломиї видала знова дві книжки яко 67 та 73—74 томими своєю видавництва п. заг. „Загальна бібліотека“.

67-ий томик містить „Наталку Полтавк“ українсько оперу в двох діях Івана Котляревського. Стор. 64, 16-ки. Ціна 30 сот. (в оправі 50 сот.).

В 73—74 томик вийшла нагороджена на конкурсі кравцового виділу у Львові драма в 4 актах „Розладє“ Д. Николішина. Стор. 142, 16-ки. Ціна 60 сот. (в оправі 80 сот.).

Про видавничу фірму п. Оренштайна писано у нас вже нераз в признаням і тепер при нагоді єї нових видавництв годить ся пригадати єї широким кругам нашої суспільности.

— **Господарський календар на рік берестушний 1912** вийшов накладом Молочарско сироварского Союзу в Вижниці на Буковині і коштує 60 сот. Крім календаря та загальних інформацій поміщено там поради про закладанє молочарско-сироварського спілок, про годівлю худоби, статью Анд. Курвласа п. з. „Економічні інституції в Галичині“, Е. Павлюкової „Про поживу“, господарські поради і інші господарські розвідки та кілька уступів з белетристики.

Телеграми

в дня 15. грудня.

Відень. (ТКБ). В палаті послів веде ся нині дальша подрїбна розправа над бюджетом розправою. Промовляв п. Ярк (слов. люд.).

На засіданю бюджетової комісії промовляв нині дальше п. Малік в справі італійського виділу, але знова не докінчав своєї бєсїди з причини засіданя палати послів. Пос. Фрїдман (нім. пост.) зановів внесок на утворенє італ. виділу в Істрії або Горицї.

Берно швайцарське. Президентом Швайцарї на 1912 рік вибрано доселішного президента д-ра Форрера 168 голосами на 193 голосуючих.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на наш дневник.

Правник, рутинований інструктор глядає лекції на провінції. Михаленко, Львів, улица Карпінського 5. 328/3

Конкурс. Монастир СС. Василянок в Стаїславоі оголошує отрим конкурс на посаду учителя при школі виділової жіночій ім. Маркіяна Шашкевича в Стаїславоі. Вимаганий іспит виділової, з котрої не будь групи. Посада буде надана від вересня 1912. Платня після умов. Подана заосмотрені в документи службові або їх відписи з долученєм опису перебігу житя належить вносити до кінця сїчня 1912. на руки Ігуменату Монастиря СС. Василянок в Стаїславоі, ул. Заболотівска ч. 13. (2—3)

— **Пошукує ся дака на опорожену посаду при гр.-к. парохії в Чернівцях.** Плата вносить річно 360 К з каси на помешканє і доходи з парохії числячої 13.000 душ, котрі річно переїчно вносять 1.200 К а звичайно більше.

Услєвія принятя: 1) Добрий, мелодійний теноровий або баритоновий голос 2) Рутинована способність управи нотним хором і знанє научаня нотного співу нових співаків. 3) Точна знайомість ритуалу і церковного співу. Першеньство будуть мали безженні або жонаті необтяжені численною родиною.

Кандидати мають особисто явити ся у пароха в одну з субот або в навечере сьвята і на другий день відповіли утреню і дурігувати на Службі Божій нотним хором. Єсли тая проба добре випадє, може бути зараз принятєм. Пасьменні поданя неувзглядяють ся, і на надїслані листи не буде відповідати ся *Костецкий*, парох.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 в підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюванє кредиту своїм членам ріжникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від виладок 4%, без потручення податку рентового.

Виладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8 до 2. год. в полудне.

Кonto в Щадницї почтовї ч. 35.527.

Кonto жирове в банку австро-угор.

Виладки щадничі К 3.153.745—

Удїли членські К 313.337—

Позички уділені К 3.810.183—

Канцелярї Товариства отворені перед полуднем.

Розклад їзди залїзниць у Львові.

Відїзд з Головного двірця до:

рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі		рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
3:40	8:22*	2:45*	7:00*	11:10	Ковова	5:50	9:00*	—	5:48	9:50
—	8:46	6:05	7:30	12:35*	Ковова	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*
—	—	5:46	—	—	Мшана	—	—	—	7:15	—
—	—	3:50	—	—	Ряше а	—	—	1:10	5:40	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	Підволочиск	7:20	11:55	2:10*	—	10:30
—	—	2:35	8:38*	—	Красного	—	8:08*	—	10:10	—
6:00	9:15*	2:20*	—	10:48	Чернівців	8:05	—	2:05*	—	9:34
—	9:37	—	—	2:50*	Чернівців	—	—	5:52	6:26*	12:05
—	—	3:05	—	—	Станіславова	—	10:25	—	—	—
—	—	—	6:29	—	Коломиї	6:45	—	—	—	—
6:00	—	1:45	6:50	11:25	Стрия	7:28	11:40	6:45	—	11:00
7:30	—	1:45	6:50	—	Лавочного	7:28	11:40	4:25	—	11:00
6:35	9:05	3:40	—	10:40	Самбора	8:00	9:58	1:40	9:00	—
7:35	—	2:28	7:49	11:35*	Равя р. Врухович	7:33	—	1:26	8:00	—
6:06	7:22	—	—	11:35*	Врухович	—	—	—	—	—
8:20	—	—	—	6:00	Яворова, Янова	8:15	—	4:30	—	—
5:58	—	—	6:16	—	Підгайців	—	11:15	—	10:20	—
5:58	—	—	6:16	—	Винників	—	11:15	—	10:20	12:16*
7:50	—	2:50	—	—	Стоянова	—	10:04	—	6:30	—

Відїзд з Підзамча до:

	7:01	11:3	1:55*	5:16	10:13
6:30	—	7:49*	—	8:52	—
6:12	—	10:54	—	8:52	—
6:12	—	1:30	6:24	9:57	12:00*
8:12	—	—	6:11	9:57	—

Відїзд з Личакова до:

	7:08	10:36	6:06	9:36	—
6:31	—	—	—	9:36	—
6:31	—	1:49	6:51	10:59	—

* поспїшний поїзд. поїзд поки що не їздить. Є лише в неділі. К в суботи і неділі.

!! Купуйте !!

одобренї Радю шкільною кравцою і видавнїм накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник

д-ра Богдана Барвіньського п. з. „Оповіданя з рїдної історїї“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кредитовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підручником рїдної історїї для руских середних шкіл і дає шкільній молодєжи вперше повний образ нашої бувалицї. Писаний так, що надає ся не лише для учеників І. класи середних шкіл, але при недостатї ишого підручника й для учеників висших клас, для руских виділових шкіл, для семінарїй і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і виділових учителях.

Надає ся він до науки в дівочих та хлопчачих бурсах і інститутах, а і за своєї приступности також для наших читалєнь, для сєлян і міщан. З хїсною може почити ся з него нашої історїї й кождий осьвічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обємистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

Др. Богдан Барвіньський:

Зїзд галицького князя Данила з угорським королєм Бєлою IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16^о ст 18. — Ціна 10 сот.

Жигимонт Кейстувович, великий князь Литовсько-руський. Історична монографія. Жовква 1905 8^о ст. XIV+170. -- Ціна 2 К.

Прешбурдський зїзд в справі спадщини по Габенбергах. (Причинок до історїї великого австрійського бескоролїва). Львів 1903. 8^о ст. 70. — Ціна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8^о ст. 28. — Ціна 50 с.

Історичні причини. Розвідка, замїтки і матеріали до історїї України-Русі. І. Жовква 1908 мал. 8^о ст. 170. — Ціна 2 К.

Bogurodzica dzewicja а історичні вїснєви д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8^о ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичний розвід імени українсько-русского народу. Львів 1909, мал. 8^о ст. 41. — Ціна 40 с.

Історичні причини і т. д. П. Львів 1909 мал. 8^о ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

І. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. ІІ. Бєзіменні „герої“ і їх кертична робота. (Дві відповіди клеветникам Шевченка) Львів 1910. мал. 8^о ст. 16. — Ціна 10 с.

Дїстати можна в книгарні Наук. Тов. ім Шевченка у Львові, Ринок 10.

ПОРАДНИК

для „Соколів“ і „Сїчій“

„НА СОКОЛИНИХ КРИЛАХ“.

Зладив С. Горук.

Сторін 346, кількадесят ілюстрацій крім рисунків до впоряду і вправ. Набувати можна у автора: Львів, ул. Хмельовського ч. 15, або в книгарні Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові Ринок 10. по цїні з К 20 с за оправлений примірник. На оплату почти належить долучити 26 сошків.